

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po šteti prejemani, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po šteti prejemani za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrtine peti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

**Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledišča v „z. b. z.“
Upravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ozevanila, t. j. administrativne redi, je v „Národní tiskarni“ v Kolmanovej**

Helfertova brošura

je senca tistih dogodjajev, ki imajo priti leta 1877. z revizijo avstro-ogerske nagodbe, leta 1867. sklepljene. Če ne gotovo, verjetno je pa vsakako, da se bo s to revizijo državna oblika in uredba avstro-ogerske monarhije zopet izpremenila. Faktorji, ustvarivši leta 1867. državni dualizem, ti faktorji obstoje tudi še danes. Razmerje med njimi se je pa tečajem desetih let precej premenilo. Deak in Beust, obadva sta danes politično mrtva. Avstrijski ustavoverci so danes mnogo slabši, nego so bili leta 1867. in Magjari ravno tako. Niti jeden niti drugi se nij po dualizmu ojačil, obadva sta bila v svojem naprejevanju po Kajsersfeldovih „svinčenih podplatih“ zadržavana. Leta 1867. so bili Magjari na velikej visočini svoje moči, da je tako rekoč vse od njih odvislo. Danes je ogerski vpliv se ve da bolj po ceni! —

Pri obnovi nagodbe leta 1877. si bodejo nasproti stali: ustavoverci v sebi nejedini, in Tiszina fuzija, — fuzija od danes do jutri. Ta dva si bodeja tedaj leta 1877. kot pak-tanta nasproti stala, če se do takrat, ne mara, še bolj ne metamorfozujeta. Leta 1867. je bilo ustavovercem na tem ležeče, da Magjari ne pobegnejo; — Magjarom je pa zopet to neizmerno godilo, da bodo oni s svojim takrat vsemogočim vplivom notranjo in zunanjo po-litiko monarhije vodili, ter da so celih 70 % na cisalajtanskega „Švaba“ odvalili.

Tretji faktor v monarhiji: Slovani, so bili po Beustu od državopravnih pogajanj mej Nemci in Magjari odrinjeni. On jih je, kakor je baje sam rekel, „na steno“ pritisnil. Naravni nasledek tega je bil, da pasivna češka opozicija nemško-magjarskega

pakta nij pripoznala kot pravoveljalnega, in Čehi ga še niti danes ne pripoznavajo.

Vpraša se: ali se bodo tudi leta 1877. Slovani pri reviziji duvalistične nagodbe ignorovali, kakor so se ignorovali leta 1867. ali ne? —

Helfertova brošura zaznamuje kot temelje, na katerih avstro-ogerska monarhija danes stoji, sledeče tri državo-pravne spise:

1. pragmatično sankcijo, s katero se je nasledno pravo tudi na žensko lozo Habsburg-Lotrčinžanov proteglo, in katero pravo so avstro-ogerski narodi s tem pripoznali, da se jim njihove stare državo-pravne pravice na novo pripoznajo, potrdijo in zagotovijo, kar se je tudi zgodilo; —

2. patent od 11. avgusta 1804, s katerim je poprejšnji nemško-rimski cesar Franjo II. nemško cesarsko krono odložil in naslov cesarja avstrijskih zaveznih držav sprejel; — in

3. oktoberski diplom, ki je tako rekoč samo ponavljanje ustanov pragmatične sankcije in patenta leta 1804.

Iz teh treh korenin je vzrasla, ter se vpodobila avstro-ogerska monarhija, in iz teh treh korenin še zmirom srče sok svojega življenja in svojega obstanka. Podseči jej te tri korenine, in ona se bo zanihala v vseh svojih slojevih. Te tri korenine jasno pričajo, da je federalistične uredba naše monarhije historična, ter da se je izgrešil pravi pot, ko se je okrenilo na centralizacijo, ki je po komaj 10 letnem obstanku kukavno propala, in potem na duvalizem, ki denes, tudi uže po komaj 10 letnem obstanku, v vseh svojih stebrih in podbojih hrška in poka.

Taka je smisel Helfertove brošure.

Magjarskih velikih listov jo še nobeden
nij meritorneje ocenil. Omenili so jo sicer
vsi, tudi izvadke iz nje priobčili, bliže k
njej stopiti, se pa še nobeden nij upal.

Helfert pak ima pri cesarjevem dvoru
dobre prijatelje, ki dobro vedo, da je on
gotov avstrijski patrijot.

Politični razgled.

Notranje dežele

V Ljubljani 3. decembra.

V Pragi so Nemci v mestnem zboru zahtevali 2500 gld. več za svojo nemško šolo. Protitemu je bil Zeithammer, ki je dejal, da samo nespamet čeških staršev je kriva, da v nemško šolo še toliko dečkov hodi. Država ne daje mladini češkega naroda nobenega višjega pribežališča. Velik del se pomenuje, in zdaj zahteva od češkega mestnega zbora, da bi germanizirati pomagal? Rieger pravi: „Nij res, da bi bili Nemci v Pragi v razmeri s svojimi davki prikrajšani kar se tiče šol. Naj se to trjenje s številkami dokaže. Zastonj so bili vsi odbori, ki so hoteli Nemcem ugoden volilni red narediti, ker je čeških davkoplačevalcev večina. Naj se pomisli kaj država za češke šole stori. Ali je to tudi objektivnost, če država za enega (nemškega) otroka na spodnjem Avstrijskem plačuje 180 kr. na Češkem pa 18 kr. šolske pomoči? Zakaj niste v deželnem zboru sprejeli narodnostne postavbe, po katerih bi bili Nemci svoje šole iz lastnega premoženja plačevali? Niso Čehi tisti, ki v nemške žepe segajo.“

Vnanje države.

Francoske skupščine odbor za ti-
skovno postavbo je zavrgel neliberalno osnovo
vladno. — Vlada baje ne bode delala ka-
binetnega vprašanja. — Snečnega kanala
zadeva ne bode imela nobenega diplomatič-
nega konflikta, pač pa bode Francoska sku-
šala doseči, da vse velevlasti skupaj izjavijo

Listek.

Tako zdaj ljubijo!

(Povest, iz ruskega prevel Žanov.)

Lvov je prijazno mesto, a posebno mikavna so njegova sprehajališča v pomladnem času. Znane so njegove škarpe in napisi, visoki grad, Zofijevka in pojezuitski vrt. Tega vrta pa ne ljubim jaz zaradi imena, temuč bolj zaradi tega, ker se sprehajajo po letu za rana po njegovih hladnih, senčnatih drevoredih izbrane krasotice lvovske. V tem vrtu je pomladi nad vse krasno, ko cvetó in zelené drevesa, razlivaje okrog svežost in hlad; prelepi so drevoredi, kjer se hodi, namesto po trdem tlaku, po mehkih stezicah, mej lepodišečimi lipami in topoli. Spomladi, ko jedva vzide solnce in razžene jutranjo meglo, se uže oživi pojezuitski vrt: po njegovih drevoredih, čisto pometenih in skrbno s peskom posutih, se vrsté stari in

mladi pari ljudij, krasni in krasne, ter se
zdaj pa zdaj zavijajo k studenemu vodnjaku,
iz katerega zajemajo hladno, zdravo vodo.

Okolo šestih zjutraj pokrijejo vrt dijaki, ki pridejo s knjigo v rokah in se učé na glas dano jim lekcijo; okolo osmih zgine šolski šum, in na njegovo se prikažejo stare tetke, ki se rade malo sprehodijo; služanke, ki vedejo majhene deklice in dečke v šolo; včasih hodijo starejša dekleta in dečki sami. Večjidel so to predmestjanski otroci, opravljeni prosto in čedno s torbico v roki, ali mavhico na plečih.

Na vse zgodaj se je hodil sem sprehat tudi lep mladenič Kornelij Slaski. On me posebno zanima, prvič zaradi tega, ker ga dobro poznam, in drugič, ker sem namenjen, narediti ga junaka te-le povesti.

Bil je Kornelij Glaski sin bogatega posestnika, ki je imel dve veliki pristavi. Oče je poslal svojega Korneljčka na vzgojitev v Lvov. V manjših šolah se je Kornelij od-

likoval s posebnimi vasehi, in vsi so polagali vanj veliko upanja. Prišedši pa do svojih let, do števila dvajset, — je postal lepega obraza, je zaslišal mnogo priliznjeh besedij iz krasnih ustic, ki so kurile njegovo samoljubje, in tako je jel mesto uka ljubiti sam sebe.

Kornelij je rad potegnil za svetom in je zelo gledal na modo. Bil je takrat pri dostojnej gospodi običaj piti v pojezuitskem vrtu vsako jutro zdravo vodo. Tudi naš Kornelij, za njim pa sluga z dvema butelj-kama in lepo pisano steklenico, šel je vsako jutro ob sedmih v omenjeni vrt; in spreha-
ja se po drevoredu, pil tako kake pol ure steklenico zdraviljne vode. Bilo je to maja meseca v začetku; zelenje se je uže povsodi pokazalo in v zraku je dišalo po pomladi. Zjutraj je bilo tako prijetno, tako lahko di-
hati človeku. Ko je prigrevale solnce, so se na zeleno travico zbirale mamke in pčestunje z otroci; eno dete je sem pripeljalo vozi-

se nasproti novej situaciji v orijentu, ki je nastala s tem, da so Angleži sueški kanal kupili.

Italijanska zbornica je zavrгла nasvet Englinov, da bi ob priliki debate o proračunu izreklo ministerstvu nezaupanje. S 139 glasi proti 102 se je sprejel dnevni red.

V **nemškem** državnem zboru pride pride v posvetovanje nova kazenska postava. Ta je tako ostra, tako reakcionarna, da se celo Bismarkovci strašijo glasovati za njo. Ali ker jo je njih mojster sam podpisal jo bode tudi z vsemi pomočki podpiral in zagovarjal, in Nemci bodo imeli tak birokratičen absolutizem posebno v tiskovnih in političnih rečeh, kakor noben omikani veliki narod.

Dopisi.

Iz Gradca 1. dec. [Izv. dop.] Prepad slovenskega poslanca Brandstetterja je tukaj mej Švabi veliko senzacijo prouzročil. Vendar še jih nij strela tako strašno zadela kakor zdaj, kar se najmer značajnosti i vse strane sposobnosti tiče, katere lastnosti si naši ustavoverni Švabi kot sveto svojino pripisujejo. Brandstetter jeden najodličnejših eksemplarov ustavoverstva in slovenski poslanec — o scandalum grande! — je pa bogme mojsterski pokazal in svetu gotovo jasno pokazal, kak da je gospodar in kake značajnik. Kakor tukaj slišim, so njegovi tukajšnji consortes to katastrofo uže dalj časa pričakovali in „Tagespošta“ ki je Brandstetterjev varh — angelj se je do zadnjega momenta, ko se je vest o njem uže po vseh žurnalih raztrobila, celoma rezervirano držala kakor da res o celej stvari ne bi bila ni glasa vedela. Še le, ko je ne ustavoverni in ne švabski svet živimi očmi videl kaki flasko je Brandstetter kot mož nemško-liberalen prve mere naredil, morala je „Tagespošta“ povzdigniti svoj glas in ga baš pred-svetom nekaj oprati rekši, da Brandstetter vendar s tem ustavoverstvu nij nič naškodil in da ta krivnja, katere ga krivijo nij sad njegovega ustavoverstva. Čudno, da nij rekla „Tagespošta“, tak mož, ki svet tako dobro goljufati ve, je v gospodarstvenem oziru hvalevreden, ker k takim goljufijam, treba je ne samo teorije ampak prakse, katera je pa nekej kliki uže dana. Svojim domačinom pa, kateri so Brandstetterju glasove dali, da jih zastopa, kličem sedaj, da se odrečejo povsemu vere Brand-

stetter-Seidlove in da se povrnejo v šotor slovenski nazaj. Ali vas nij sram dragi slovenski volilci, ki ste glasove takemu špekulantu dali? Ne le vas ampak vsacega Slovence mora jeziti, da je Brandstetter nosil ime poslanca slovenskih okrajev!

Uže prej so slovenski patrijoti svarili slovenski narod pred Brandstetterjem ker se je vedelo, da on kot trositelj prusofilskih načel, nema sposobnostij, katere slovenski poslanec imeti mora. Slovenski narod je delavski in si eksistencijo krvavimi žulji pridelduje, obkoljen je od treh mu neprijateljev, in tedaj mora za svoje zastopnike voliti može, ki so slovenske krvi, koji boli in rane naroda ravno tako poznajo kot narod sam in katere tudi voljo imajo za njegove interese se potezati. Brandstetter je neslovenske krvi, on je bil oficir, in kot tak razsipnik, gospodarstva nij vedel, druge stroke nij razumel, dal se je le radi časti in dobička, da si kako kariero pridobi, za poslanca voliti.

In nam Slovencem je ta prigodba nauk za naše grehe in svaritev, da prihodnjič vsi enoglasno le naše krvi zastopnika volimo. Oddružimo se celo pruskih kulturträgerjev, koji nam samo neslogo, nevoljo in škodo prodajajo, ne pa spas donašajo. Bogme dosedaj še nij za novčič nijemo od teh pridobili, izgubili pa mnogo. No za minole reči pozabimo, ali za prihodnje bodimo kot okola trdi za svojo reč. Slovenec drži se pregovora zlatnega po mena: „Uzdaj se u se i u svoje kljuse“.

Tukaj se zdaj volijo zastopniki v mestni zastop in si dve stranki nasproti stojita. Ena je ta ultra švabska, ki bi rada, da bode Gradec ne samo za čas Naturforšertaga drugi Berolin, ampak za vselej in za ta namen ne šteti ni sredstev ni besed. Druga stranka pa je stranka pravih Gradčanov, ki zmernejšo in tudi boljšo politiko imajo, i koji za svoj denar hasen imeti željo. V dosedanem mestnem zastopu so bili večji del, ki nijso štedili za prusofilske načela in interesa denarja, dokaz je zadnji „Naturforšertag“, za koji so neki preko trideset tisoč žrtovali iz občinske kase, za komunalne domače zadeve se pa malo brigajo. To se premnogim mestjanom pa vendar preveč zdi in oni so sestavili stranko, koje volilci naj volijo v mestni za-

stop može, ki imajo blagost mesta, na umu in skrbi, in res postavili so svoje kandidate in jih na plakatih priporočali. No kaj se je storilo? te plakate je policija odstranila. Ali se to ne vzdržuje na povelje oblasti te slabo gospodareče tako imenovane liberalno naprednjaške stranke, ker se pravičnejša zatira? No ker so vendar ti zmernejši mestjani prilično manjšino glasov dobili, upam, da bodo pri prihodnjih volitvah zmagali in prajskom rep priškonoli.

Denes daje tukaj Hrvat Krežma koncert in kakor slutimo bode dobro obiskovan, ker so ga listi z dobrimi priporočili sprejeli. Za dober vspeh ne dvojim, ker je koncertist na Dunaji veliko čast si stekel in dunajski listovi ga kaj vzdigujejo. Tudi jaz ga pojdem poslušat, da si ravno goslanja presoditi ne vem, pa vendar, da čujem sod od družih tukajšnjih slovečih muzikov. Samo nekaj moram našemu Hrvatu in muziki dodati in to je mali ukor. Kakor slišim je mladi koncertist, da mu za naprej kakor v Ljubljani zaradi narodnosti ves vspeh ne odvzamejo tukajšnjim recenzatorjem rekel, da je sin nemških roditeljev, tedaj le Nemec in da se je samo na Hrvatskem teritoriju rodil in da mu je le prva nauka bila hrvatska. To je „Tagespošta“ tudi posnela in jaz tudi rad verjamem tembolj, ker vem, da so mnogi umetniki v obče slabi patrijoti, ampak več „geldmacherji“. In dokler on tega ne oporeče, zasluži moj ukor.

Iz Gradca 1. dec. [Izv. dop.] Denes 1. decembra se je začelo porotniško obravnavanje proti dr. Tauschinskemu in tovarišem, radi veleizdaje. Kot zatoženi sedé ali stojé zraven ali za dr. Tauschinskim: Franc in Josip Lederer, Herman Wanke, Feitel-mayer, Kollman, Hochreiter. Cela zatožba obsega okolu trideset pol in se je potrebovalo za njeno prečitavanje in za prečitavanje uzrokov skoro dve uri. Zatoženci so vsi še mladi, jeden ima še le jedno in dvajseto leto za soboj. Kot zagovornika obtožencev sta pričoča drja. Kozjek in Berggruen; prvi za dr. Tauschinskega, slednji za druge zatožence. — Državni pravdnik je zahteval, predno je začel dr. Tauschinski svoj zagovor proti posameznim točkam zatožbe, ka se zasliši vsak zatoženec posebe: je reč velike važnosti in ker bi se morebiti

ček, drugo je prineslo lesenega konjička, tretje orglice; in tako so se otroci različnih, neznanih roditeljev mej soboj seznanili, delili si igrače in zabavali se.

Kornelij je bil lep mož, in kakor človek ljubeč prirodo, je bil vsega razvajen, vendar tak nij bil, da ki ne bil nič delal. Imel je razna opazovanja, prav zabavna za praznega človeka: učil se je raznih hoj, fiziognomije, navad obeh spolov in raznih starost, gledal je na kraj obleke, na barvo oči in ženskih las, — z eno besedo, pregledaval je ves pojezuitski vrt, kakor kak novo odkriti ostrov v Tihem morju.

Tako je prošel teden. Vedno so Kornelija srečevali tisti obrazi in bil mu je sprehod uže dolgočasen po tem vrtu; zato je uže mislil, da bi krog svojega delovanja prenesel na visoki grad. A nekega jutra mu pride pred oči nova, doslé mu neznana podoba, ki gre po drevoredu. Kdor dobro pozna mojega Kornelija, se ne začudi, če

mu rečem, da je bila ta nova prikazen še otrok. „Otrok!“ zakriči dober znanec Kornelijev, „otrok more zanimati tega živahnega mladeniča? Ne more biti; Kornelij nij iz števila slabodušnih ljudij, ki se pusté otrokom za ušesa vleči! . . . recite, da bil bi lep pes, ali polnoprсна devica, ali krasen konj, ali slednjič redka papiga, ki govori v treh, štirih jezikih, bi verjel, a otrok . . .“

Vendar je otrok zelo zanimal Kornelija. Ta otrok je bila deklica na videz pri dvanajstih letih. Šla je po drevoredu precej hitro; imela je bolj kratko obleko, čokoladne barve, prepasano s črno-rumenim pasom, bele nogovice in črne čreveljčke, na glavi lahki klobuček, podoben tirolskemu, izpod katerega so se vsipali in vihrali po plečih gosti, svetlorumenkasti kodri; na strani jej je pa visela torbica s knjigami. Veselo je šlo dekletce skozi vrt, lahko, komaj se tal dotikaje z nožicama, krasni lasje so delali valove okrog nje od hitre hoje.

Kornelij se vstavi v sredi drevoreda in pregleduje prelepi deklčin obrazec, obdan z jutranjo krasoto. Zagledavši ravno pred soboj človeka, ki nij hotel, kakor se je kazalo, iti s poti, obrnila je deklica nanj svoje perkrasne črne oči, nasmehnila se in hotela stopiti v stran; a v tem pogledu, nasmesku in v vsem licu devičinem je bilo toliko čiste, nedolžne lepote, da je Kornelij nehoté stopil na stran in se jej odkril. Deklica se lahko pokloni, se še enkrat nasmehne in črez kratko zgine mej ljudmi. Kornelij pa postoji še nekaj minut na onem mestu in gleda v sled za odšlo; njemu se je na srce vlegla nekaka sveta tišina, oslepelo ga je čudno, doslé mu neznano čuvstvo mirne radosti, duševnega pokoja . . .

„Storite dobro, dajte zarad boga!“ ga je jela prositi, klanjaje se mu, uboga starka. Kornelij seže v žep in dá starki ubogaime, potem pa gre veselo domov, kakor bi bil sam prejel kak dar.

mej obravnavo še kaj obelodanilo, kar še dozdaj nij znano, in bi imelo posebne nasledke. Zagovornika se protivita temu nasvetu, tem bolje, ker je predsednik obravnave tako odločil pri posebno važnih točkah zatožbe, zatožence posebej zaslišati in ker bi taka obravnava preveč časa potrebovala. Državni pravdnik ostane pri prvem nasvetu.

Tauschinski je rojen na Dunaji, oženjen, pisatelj, on je socijaldemokrat in je bil, — kakor je iz zatožbe razvidno, jeden izmej voditeljev delavcev. Javno se je poprijel delavske stranke uže v Beču in 26. oktobra 1868. leta je pozdravil Tauschinski zbor kot socijaldemokratičen in je zahteval slobodo tiska, občno volilno pravico za delavce. On je bil predsednik socijaldemokratičnega odbora, kateri pa je bil 21. nov. 1868 l. razpuščen. Tudi je Tauschinski kot tak dalje delal in se boril za enakopravnost, zedinjenje delavcev itd. Sploh pa si je Tauschinski in tovariši prizadeval dejansko izvesti Neudorfski program, katerega je vlada kot obslanku države nevarnega proglasila in prepovedala, Celo prisega na rudečo zastavo se je 30. maja 1869 vršila, svobodna ljudska država bi se imela ustanoviti. V teku časa je stranka razpala, v več frakcij, a tri so bile važne, ker so imele vsaka svoje glasilo; ta so bila: „Volkswille“, „Volksstimme“ in „Radical Arbeiterpresse“. Leta 1869 se je preselil Tauschinski v Gradec, kjer se je do l. 1873 večidel pečal s svojo „Botschaft“. S tem letom je stopil zopet v javnost, ter se je oklenil občnega gibanja. Pri vsakem zboru je sodeloval kot govornik, v interesu stranke je potoval na Dunaj, da bi stranke zedinil, a pogodanje s tamošnjimi vodji je bilo brez vspeha. Pri zboru v Neudorflu je bilo 74 poslancev, kateri so zastopali 25.000 delavcev — cela stranka šteje, kakor je Tausch. denes mej obravnavo rekel 100.000 glav samo v Avstriji. — Temu zboru je predsedoval Tauschinski ter ga je otvoril s sledečimi besedami: „Jaz prevzamem volitev le radi tega, ker znam da je z njo nevarnost zvezana in sem jaz vedno odločno pripravljen za stranko se potegniti“. Tukaj se je znani in omenjeni program sprejel in v „Gleichheit“ razglasil, tukaj se je sklenilo ustanoviti centralni odbor za celo Avstrijsko, in potem deželne odbore, kateri bi imeli

dalje društva snovati, programe nasvetovati, govornike in agitatorje razpošiljati, celo mali davek bi se naj plačeval za razne potrebe stranke in tako bi se tudi imelo njih glasilo nadzorovati. Tauschinski se očita, da je šuntal delavce proti postavam, proti državni upravi, proti administraciji, da je duhove spodbujal k puntu in meščanskemu boji. V konfisciranih pismih se nahajajo res čudni izrazi, strašne fraze, kakor: V puntu bode prišel novi čas, blagostanja, sreče, mira in enakopravnosti vseh ljudij itd. Državna vlada bi morala Neudorferprogram izvesti, tedaj je Tauschinski svojo stranko tudi grofu Hohenwartu na razpolaganje postavil v to svrhu. V Gradci šteje stranka okolu 2000 glav. Omeniti še moram, da je Feitel-mayer v Varaždinu za to stranko agitiral in Tauschinski konstatuje, da ima stranka na Hrvatskem, Tirolskem in Šlezkem svoje privržence in radi tega je njih število gotovo 100.000. Zdaj govori vedno le Tausch. Mož je dober govornik. Tudi stenografi so denes in za celo obravnavo angažirani.

Domače stvari.

— (Ugovorno obravnavanje „Slov. Naroda“) v četrtek pred deželno sodnijo je vodil predsednik deželne sodnije Grčar, sodnika sta bila svetovalec Čuber in Rechbach, zapisnikar dr. Petrič, drž. pravdnik Perše. — Urednik Jurčič je ugovarjal proti konfiskaciji članka „Nemčurji in c. kr. okr. glavar v boji proti Slovincem“ v štev. 240. „Slov. Naroda“. Državno pravdnništvo in z njim prvo sodišče, ki je konfiskacijo potrjevalo, v svojih nagibih pravita, da je članek posebno v drugej polovici, kjer se od besede „Tako je on pripoznal“, do „Narod bo zmirom stal“, imenovani okrajni glavar kot protivnik Slovencev, kot proganjalec slovenskih učiteljev, agitator nemške stranke popisuje, kriv po §. 300 k. z. ker zoper uradno osebo kot tako ščuje k sovraštvu in zaničevanju s tem, da ga zasramuje in neresnične ali spāčene stvari o njem pripoveduje.

Urednik Jurčič pravi, da sicer njegove dosedanje skušnje pri ugovarjanji zoper konfiskacije nijso take, da bi mogel pričakovati faktičnega vspeha, oproščenja članka. Če je tedaj zopet denes tu in če je tudi zoper druge konfiskacije ugovor naznanil,

storil je, držeč se Iheringovega „boja za pravo“, ki vsakemu človeku, kateri neče biti bojazljivec, dolžnost naklada, pravice iskati in potegniti se za svoje prepričanje in izpoznano resnico. — Moj list se v zadnjič tako pogosto konfiskuje, da jaz ne iščem uzroka več v jurističnih, nego v političnih motivih, kar bom kasneje povedal. Zdaj le to omenim, da so bili zadnji listi skoraj sploh konfiscirani zavoljo tacihi član-kov, ki so v družih avstrijskih, pod istimi tiskovnimi postavami izhajajočih časnikih tiskani, a ne konfiscirani bili. Tako na pri-liko . . .

Predsednik prestriže Jurčiču besedo, rekoč: To ne gre sem. Mi imamo govoriti samo o tem članku. O drugih rečeh nemate pravice govoriti.

Jurčič: To, kar sem mislil reči, je v zvezi s celo stvarjo, z motivacijo ugovora. Če pa nemam proste besede, potem vse pu-stim in resigniram na sodbo.

Predsednik. Vi smete govoriti samo o tem članku, o družih ne.

Jurčič: To, kar sem dosedaj rekel, je le prvi stavek — „Vordersatz“ — precej sem hotel na stvar članka preiti, hotel sem reči, da je tudi ta članek o ljutomerskem glavarji bil natisnen v „Slovenskem Gospo-darji“, ki ga tu predložim, in sicer natisnen ne le pod isto postavo, ampak tudi pod istim višjim državnim pravdnikom Schmeid-lom, a nij bil konfisciran. To je gotovo ža-lostno znamenje naše tiskovne svobode.

To je vendar dokaz, da je v Ljubljani posebna in druga justicija, nego drugod v Avstriji; in taka tiskovna svoboda je vendar največja satira. (Predsednik zopet opominja. Ugovornik nadaljuje:) Kar se članka sa-mega tiče, nij nikjer zasramovanja v njem, ker to vendar ne sme nihče za zasramovanje jemati, če se mu reče, da je protivnik ene stranke, agitator ene stranke, ako je poštena. Kar se pa tiče očitanja državnega pravn-ništva, da se tu v članku resnica pači, „Ent-stellungen von Thatsachen“ — moram reči, da to nij res. Državni pravdnik nij tega dokazal, ampak njegov ves dokaz je sama beseda „offenbar“.

Jaz pa sem pripravljen pred porot-nike, ki so kompetentni soditi o tiskovnih pregreških, poklicati tu v članku imenovane osebe, g. Kukovca, Lapajna, učitelje, ki so,

Drugo jutro je Kornelij uže čakal v pojezuitskem vrtu svojo neznano znanko. Ona zopet pride, se nasmehne in zgine.

Tretji dan pa Kornelij reče deklici: „Kaže se, da vi vsako jutro hodite todi. Kaj ne?“

Deklica pokima in pravi: „Da.“

„Zakaj pa hodite sami?“ reče Kornelij in gre z njo skupaj.

„Mati so rekli, da sem uže vzrasla in tukaj nemam daleč.“

„Kam pa tako hitite?“

„V šolo k gospej Šnek. Ali poznate gospo Šnek?“

„Ne.“

„Ah škoda!“

„Zakaj škoda?“

„Ona je tako dobra, tako nas ljubi; obljubila je, naučiti me šivati take-le tor-bice,“ in deklica je začela, smehljaje se, pregledavati svojo torbico.

„Ravno take?“ vpraša Kornelij.

„Da, in take plave potočnice in rožice in take-le listke.“

„Kako vam je pa ime?“

„Meni je ime Ana. In vam?“

„Meni Kornelij.“

„Ah kako je to lepo!“

„Zakaj je lepo?“

„Tudi mojemu očetu je ime Kornelij, in jaz ga ljubim in on mene ljubi.“

„Nij mogoče, da bi vas ne ljubil, vi ste tako dobri.“

Ana se zamisli.

„Kaj vam nij prav?“ vpraša Kornelij.

„Nad vami sem zlovoljna, žal mi je za vas.“

„Za-me?“ . . .

„Da, žal, ker nijste dober človek, pa tako prijazno gledate.“

„Kdo vam je to rekel?“

„Nihče; a vi me v oči hvalite, za nič in tako prosto; mati mi pa pravijo, da to delajo samo zli ljudje; vi ne veste, da se

jaz učim, kako naj se vedem, pa me hva-lite . . .“

„E nikar, nikar, vsaj ne srdite se ne.“

„Ah moj bog! tukaj je uže šola, da bi le kaj skoro zopet prišla!“

„Razgovarjaje se na tak način, je jel Kornelij vsako jutro spremljati Ano mimo pojezuitskega vrtā k poduku in na konec jo je spremljal tudi ob dvanajstih iz učilišča. Vseč mu je bilo prostodušje in dekličina od-kritosrčnost. Rad jej je pogledal v sveži obraz, obdan z zlatorumenimi lasmi in oživiljen z umnimi, črnimi očmi.

Večkrat je Kornelij mislil: ali nijsem norec? Kaj me hudič nosi za tem otrokom? kaj imam pri njem? . . . jaz neumnež; ka-ker pomisliš je neumno in potrebno, da od nje jeujaš. — Drugo jutro je pa zopet šel v pojezuitski vrt in kramljal z Ano.

(Dalje prih.)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.